

מערך מיומנויות - ציפור הנפש

מערך מיומנויות הוא המערך האחרון לפני בחירת וביצוע הפרויקט (pbl). במערך זה נלמד טכניקות שימשו את הקבוצה בעת ביצוע הפרויקט. להזכירך, הפרויקט הקבוצתי בנושא השנתי "ציפור הנפש" יהיה הצגה, תסכית או סרטון דרמטי. מטרת הפרויקט היא הבעת רגשות בדרכים דרמטיות. בכל אפשרות של ביצוע הפרויקט יש צורך ב:

1. כלים ליצירת תסריט/מחזה או בחירת תסריט/מחזה מהמוכן
2. כלים ליצירת תפאורה, סאונד ותאורה
3. כלים ליצירת תלבושות, איפור, אביזרים
4. תרגול של תיאטרון על במה
5. כלים שונים להבעה תיאטרלית (תיאטרון צלליות, תיאטרון בובות, מערכונים, הסיפור הקצר ועוד)
6. כלים לבימוי

ששת המרכיבים הנ"ל יבואו לידי ביטוי במערך זה. נלמד להתאפר, להכין תלבושות, לכתוב מערכון, להביע רגש במשחק, כללים לעמידה מול קהל, נלמד ליצור אפקטים של סאונד, נכיר את עבודת הבימוי, ונתרגל הרבה משחקי תיאטרון. חשוב שהחניכיות יתנסו במגוון ההתנסויות על מנת להכיר מה הכי מעניין אותם, במה הם טובים וכך חלוקת העבודה בפרויקט הקבוצתי תהיה הכי מותאמת להם.

פעילות איפור לתיאטרון

ציוד: חומרי איפור. מומלץ לרכוש חומרי איפור מיוחדים לילדים על מנת למנוע אלרגיה. (ניתן להשיג בכל ספק ציוד של חומרי יצירה), מראות, כלי איפור (מברשות), מסירי איפור.

דגשים לפעילות:

אני מתארת לעצמי שמפתה אתכם לאפר בעצמכם את הילדים, אבל הרציונל של פעולה זו היא התנסות עצמית של החניכיות בעצמם בכישורים שונים של תיאטרון. דאגו למספר מראות רב ככל הניתן כדי שבאמת הילדים יוכלו להתאמן. עודדו את הילדים לנסות הרבה פעמים ולא להתייאש אחרי ניסיון אחד. עודדו אותם לעזור אחת לשני. הדגישו את תהליך הלמידה ולא את התוצאה. חזקו בכל דרך את מי שמתנסה יותר מאשר את התוצאה. יש להדגיש כי המטרה של האיפור היום היא יצירת איפור לבמה. זאת אומרת, אנחנו מנסים ליצור דמות תיאטרלית, משהו שהוא מוגזם מהחיים הרגילים. אפשר ורצוי לתת להתאמן קודם על נייר ורק אח"כ על הפנים. אפשר ורצוי לקחת דוגמאות לאיפור מסרטונים ברשת.

לינקים:

איפור ליצן על עור כהה <https://youtu.be/A6ScyNjzM0c>

הסברים נוספים לאיפור [כאן](#)

פעילות המחזה - כתיבת מחזה או בחירת מחזה להצגה

מטרת הפעילות:

1. הכרות עם מבנה כתוב של מחזה
2. התנסות בנימוקי בעד ונגד

חשוב לזכור: המחזה הוא של הילדים. לכן הילדים יהיו אלה שיבחרו את המחזה שירצו להפיק. מחזות להשראה או לבחירה נמצאים באתר קדימה.

מהלך הפעילות:

נחלק לזוגות/שלושות. כל חוליה מקבלת חלק מסצנא מאחד המחזות וצריכה להציג אותו לכולם. זמן קריאת החלק מהמחזה, ואימון על המחזה שלו - 30 דק'. הצגת קטעים מהמחזות על ידי הקבוצות הקטנות - 10 דק'. בסוף עושים רשימה בעד ונגד כל אחד מהמחזות ובחרים את המחזה שהכי אהבו קבוצתית - 10 דק'.

פעילות יצירת אביזרים לתיאטרון

מטרות הפעילות:

1. הכרות עם אביזרי במה
2. התנסות בתכנון ויצירת אביזרי במה

דגשים: על הבמה רצוי להשתמש באביזרים מוגזמים. גם אם זהו חפץ יום יומי, בעת ההצגה שלו על הבמה רצוי שהוא יהיה מוגזם במידות שלו, גדול מאוד, צבעוני מאוד, בולט. בפעילות זו נתנסה בהכנת אביזרים לבמה.

הכנות לפעילות:

1. עליכם להכין מראש דגם של כל אחד מהאביזרים. למה?: כדי שתוכלו לתת הנחיות הכנה לילדים בפעילות, כדי שתראו שזה באמת אפשרי להכין את הדברים, וכדי שילדים יהיה דגם לראות מה התוצר הרצוי. אפשר לקחת דגמים לאביזרים והנחיות מהמצגת [כאן](#), או להביא רעיונות משלכם. אני ממליצה להתמקד בשלושה אביזרים לפעילות. כל חניך יוכל לבחור אביזר אחד להכנה בעצמו.
2. להכין סלסלות/קופסאות/שקיות עם ציוד ליצירת כל אחד מהאביזרים - עם כיתוב לאיזה אביזר החומרים נועדו. בכל קופסא כזו יש להכניס גם את השרטוט והנחיות ליצירת האביזר מודפסים.

מהלך הפעילות:

כניסה לחדר הפעילות ובו האביזרים כבר מונחים כדי שימשכו את הסקרנות אל הילדים. **דיון קצר - 5 דקות:** מהם הדברים שמפוזרים בחדר? מה הקשר שלהם לתיאטרון/לבמה? אנחנו קוראים לזה "אביזרים". איך תורמים אביזרים מוגזמים להצגה? תיאור הפעילות לחניכים: היום כל אחד יכין את אחד האביזרים בעצמו כדי להתנסות איך זה להכין אביזרים. בהמשך השנה כאשר נתחיל את הפרויקט שלנו נוכל להכין יחד אביזרים להצגה הקבוצתית שלנו. אני אראה לכם כל אביזר מה השלבים בגדול שמכינים אותו ואז כל אחד יבחר מה מהאביזרים הוא רוצה להכין. אחרי שתבחרו כל אחד יבוא אלי לקבל את החומרים ליצירת האביזר שבחר. **זמן יצירת אביזרים - 30 דק'.** **הצגת תוצרים - 5 דק'.** יכול להיות שלא סיימו בפעילות אחת, וזה בסדר גמור. שיכתבו שם במקום נסתר ותשמרו להמשך לפעילות הבאה.

פעילות תאורת במה

****פעילות זו רצוי לעשות בשעות בהם יש חושך.**

מטרת הפעילות:

1. הכרות עם סוגי תאורה בתיאטרון והאפקט שלהם על הבמה
2. התנסות בסוגי תאורה שונים

הכנות לפעילות:

להשיג (להשאיל מבית הספר או לרכוש או לקבל תרומה) פנס במה - למשל [פרוזקטור](#), או [פנס במה](#), [תאורת לד](#), אולטרה [סגול](#). אפשר להשתמש גם במקרן של בית הנוער כתאורת "ספוט". מנורת שולחן או סלון שהן גמישות, יכולות להיות אפקט תאורה מצוין כי אפשר לשחק עם הזווית של האור. נרות יכולים לשמש כאמצעי תאורה נוסף עם אפקט מיוחד של עמנום. פנסי כיס הם בעלי יתרון גדול של יכולת תזוזה רבה. ניתן להשתמש בנייר צלופן צבעוני על מנת ליצור תאורה בצבע, יעבוד גם על אורות פלורסנט רגילים. (כמו בתמונה המצורפת).

פתיחת פעילות - 10 דק':

כניסה לחדר חשוך. לבקש מהילדים להתיישב בשקט בפינה אחת של החדר. ואז להאיר מקומות שונים וזוויות שונות ואם אפשר גם צבעים שונים של תאורה על אובייקט מסוים בחדר. האובייקט יכול להיות בובה או חניך מתחלף.

אחרי הרושם הראשוני, לבקש מהילדים לשים לב הפעם מה התאורה עושה?, איך היא משפיעה?, מה הרגש שהיא מעבירה?. לעשות שוב את האפקטים השונים של התאורה ולתת לחניכימות להגיד את המחשבות שלהם.

הסבר לחניכימות: היום בפעילות נעסוק בתאורה. בתיאטרון התאורה היא חלק חשוב מההצגה. התאורה יכולה להשפיע מאוד על איך שהקהל מבין את ההצגה ומרגיש בהצגה. הרגשות שלנו מושפעים מתאורה.

נתחלק לזוגות/שלוש או בקבוצה אחת: 10 דק'

צופים בסרטון [הבא](#) - ממש לגמרי אפשר לדלג כל פעם לתחילת הקטע הבא בסרטון. לבקש מהחניכימות להתבונן היטב על התאורה המיוחדת כל קטע. כתוב בסרטון את האפקטים השונים של התאורה. החניכימות בוחרים 2 אפקטים שהכי מצאו חן בעיניהם. כותבים אותם על דף. [סרטון](#) נוסף שיכול לשמש במקום.

**קבוצות שאפשרי בהן אפשר לעבור יחד את [המצגת הבאה](#) על סוגי תאורה שונים בתאטרון ואז לעשות התנסות נוספת קצרה יותר של כל אחד מהשימושים והזוויות שיש לדוגמא במצגת.

התנסות בתאורה - 20 דק':

מנסים להפיק את האפקטים מהסרטון ובכלל. רצוי מאוד שיעבדו בצוותים - אחד מאיר, אחד הוא האובייקט שעליו מאירים, אחד אומר לאן לכוון את האור כל פעם (במאי), אחת מצלמת את התוצאה של התאורה בכל שינוי. כמובן שכדאי שייחלפו בתפקידים כדי שכולם ייתנסו ויראו.

טיפים ליצירת תאורה:

*לשים לב לזווית שממנה מגיע האור.

רצוי לתת לילדים להתנסות בתאורה מלמעלה או מלמטה. למשל לעמוד על כיסא ולהאיר על משהו שעל הריצפה או להאיר בשכיבה על משהו שנמצא על שולחן.

*לשים לב לצבע של האור שיוצר רגשות שונים

*לשים לב לעוצמה של האור שיכולה להשתנות על ידי שינוי מרחק

חלקו את מספר הצוותים כמספר אביזרי התאורה שיש ברשותכם. כל פעם העבירו אביזר תאורה לצוות אחר כדי שיתנסו במגוון האפשרויות.

יצירת תפאורה לתיאטרון

מטרת פעילות זו:

1. הכרות עם סגנונות של תפאורת תיאטרון
2. התנסות ביצירת תפאורה לתיאטרון

הכנות לפעילות:

לכל צוות/יחיד צריכה להיות קופסת קרטון שתשמש כבמה שבתוכה יצרו את התפאורה. חומרי יצירה שכדאי להביא לפעילות זו: בדים, לבד, דבק חם, מנקי מקטרות, מקלות ארטיק ליצירה, ספוגים, פקקים של בקבוקים, מיכלים ריקים של חלב למשל. כל אלו משמשים ליצירת תלת-מימד.

פתיחת פעילות 7 דק': על הקירות בחדר הפעילות פזורות השאלות הבאות:

- איך הקהל יודע איפה ההצגה מתרחשת?
- איך הקהל יודע אם זזנו למקום חדש בהצגה?
- איך הקהל יודע באיזו תקופה ההצגה מתקיימת?

מבקשים מהחניכימות לקרוא את השאלות, ומי שיודע תשובה לשאלה נעמד על ידה. אחרי דקה שואלים את הילדים מה התשובות שלהם.

אנחנו מכוונים לכך שהתשובה המשותפת לשלוש השאלות היא: "תפאורה". יכולים להיות הרבה מרכיבים שמשפיעים על הדברים בהצגה, אבל התפאורה מוסיפה ומחברת בין הכל.

תפאורה להשראה: 7 דק'.

קבוצות שמתאים בהם נסתכל יחד במקרן בדוגמאות לעיצובי תפאורה [בכתבה](#) הבאה (אין צורך לקרוא את הכתבה, אלא להביט בתמונות ולבקש מהילדים להגיד את המחשבות שלהם על התפאורה. מה רואים? מה התפאורה מנסה להעביר? מה המקום/האווירה.)

התנסות ביצירת תפאורה: 30 דק'

ניצור תפאורה לתיאטרון מיניטורי.
נקריא את הסיפור מיץ פטל או דירה להשכיר או "סעודה אצל המלכה" או לחזור לקטעי המחזות מהפעילות על מחזה (או כל סיפור ילדים אחר שיש בו מקומות בעלי עניין וחשיבות לתפאורה).

נבקש מהילדים להקשיב לסיפור ולדמיין איזו תפאורה צריך שתהיה להצגה על פי ספר זה. נחלק קרטונים ונפרוש חומרי יצירה וכל צוות או יחיד יבנו את דגם של תפאורה כפי שדמיינו אותה.

טיפים ליצירת תפאורה:

* שרטטו קודם את הרעיון על דף

* לפני שמדביקים או גוזרים צריך לסדר הכל פרוש לפי המקום שאמור להיות כדי לראות שזה מתאים לפני שאין דרך חזרה.

* לנסות כמה פעמים ולא להתייאש

*** אפשרות טכנולוגית: התנסות בתכנון תפאורה בתוכנת **תלת מימד** המיועדת לילדים. קלה לתפעול - רק תצטרכו לעזור עם ההרשמה. [כאן](#)

תיאטרון צלליות

מטרת פעילות זו: 1. הכרות עם טכניקה של תיאטרון צלליות

2. התנסות ביצירת והפעלת תיאטרון צלליות

ציוד נדרש: סלוטיפ, קופסאות קרטון, שיפודים, בריסטולים שחורים, מספריים, כדאי להדפיס [דמויות](#) שאותן החניכמות יכולות להעתיק לבריסטול שחור ולגזור.

בניית תיאטרון צלליות:

בסרטון [הבא](#) או בהנחיות [הללו](#). אפשר להכין באופן חופשי דמויות לפי סיפור שהילדים רוצים או אפשר שכולם יכינו את הדמויות עבור הסיפור "פטר והזאב". [כאן](#) יש תבניות לגזירה של דמויות פטר והזאב. [הקשבה](#) לסיפור פטר והזאב כולל המוסיקה וכאן יש את [תקציר](#) הסיפור להקראה.

או

יצירת תיאטרון צלליות של ידיים וגוף.

צריך סדין מתוח, תאורת ספוט (למשל מקרן).

מראים להשראה את [הסרטון הבא](#) לשיר מלשבור את הקרח

הילדים יכולים להתנסות בתורות ביצירת דמויות בעזרת הידים:

לאחר ההתנסות כל חניכה תבחר דמות שהיא רוצה לשחק. אחד המדריכים יהיה "המספר" וישזור סיפור בו מופיעות הדמויות וכל פעם החניך שזו הדמות שלו או שלהם יכנסו ל"במה" ויפעילו את הסצנא.

תרגילי תיאטרון

מטרת פעילות זו:

1. התנסות בבחירת תפקיד להצגה
2. התנסות באודישן

חלק ראשון 15 דק': תרגילי תיאטרון "פריסטייל" בחרו תרגילי תיאטרון מהבאים: [בימת הנוער](#) ותרגילים [אחרים](#)

חלק שני: הכנה לאודישנים

נציג את התפקידים לבחירה עם האודישן המצופה - 10 דק'
ניתן זמן לעבודה לקראת האודישן - 20 דק'
הסבר לחניכיות: כל אחד יכול לבחור לעצמו תפקיד שהוא רוצה להציע את עצמו כחלק מההצגה. יש לכם זמן להכין את עצמכם לאודישן שבו תראו לכולם כמה ולמה אתם רוצים את התפקיד המסוים. בסוף כל אודישן כולם יסמנו ניקוד כדי שתדעו כמה האודישן שלכם היה משכנע.

***כל הקטעים לאודישנים יכולים לקחת מהקטעים במחזות שבפעולה על מחזה או אחד הספרים שהקראתם בפעילות על תיאטרון צלליות.

תפקידים לבחירה לאודישנים:

תאורה - באודישן על החניך. ה להציג קטע של תאורה על במה או על דגם של במה. מישהו אחר צריך להיות קריין שיקרא את הקטע מהמחזה עליו עושים תאורה.

איפור - באודישן על החניך. ה לבחור דמות מהקטעים הנ"ל או מפעילות איפור ולהציג את התוצאה באודישן, כמו כן להסביר איך האיפור מעביר את הדמות.

תפאורה - באודישן על החניך. ה להציג דגם של תפאורה לאחד הקטעים הנ"ל. כמו כן, להסביר איך התפאורה מתאימה למחזה.

אביזרים - לאודישן עליך להכין אביזר אחד שמתאים לאחד הקטעים הנ"ל. באודישן יציג את האביזר ולהסביר איך האביזר מתאים לקטע.

תיאטרון צלליות - לאודישן עליהם להכין המחזה בתיאטרון צלליות של אחד הקטעים הנ"ל.

תפקיד של שחקן. ית בהצגה - יבחרו דמות מאחד הקטעים הנ"ל. באודישן צריך לבצע את הקטע. לא נצפה ללמידה בעל פה של כל הקטע אבל כן ניתן להם הכוונה לבצע את התפקיד בצורה דרמטית.

חלק שלישי: הצגת אודישנים

*להחליט את סדר האודישנים לפני שיתחילו
*לייצר מקום של תחום במה ותחום ישיבת הקהל
* כל אודישן צריך לקחת בין 1-3 דק'.

*להגיד מראש שנפרגן לכולם - מחיאות כפיים לכולם.
*להכין לחלק זה טבלה עם שמות כל החניכים לכל חניך שעליה כולם יתנו ניקוד על האודישנים. לדוגמא:

שם החניך.החניכה	ניקוד על רצון	ניקוד על שכנוע	ניקוד על מאמץ	סה"כ

בסוף תאספו את כל הדפים, תחשבו את הסה"כ כך שבסופו של דבר הילדים מקבלים איזשהו פידבק על האודישן שלהם. אין פה תחרות על אחד בתפקיד כי תמיד יכולים להיות שניים בתפקיד של תאורה או תפאורה...

בנימת סיום,
זו הפעילות האחרונה במערך וגם האחרונה לפני תחילת שלב הפרויקט. מאחלת המון בהצלחה ואני פה לעזור לכם להוציא את המיטב מהפרויקטים השנתיים.
יערה, מנהלת פדגוגיה צעירים וצעירות